

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

שמות

עריבות הדדית

בגלל שהיה שם אדם שהיה משאיל לאנשים פטיש ומעדר לצורכי קבורה...

עוד מסופר בגמ' שם שבעיר דרוקרת היה שריפה ובשכונתו של רב הונא לא נכנסה אותה שריפה. אנשים היו בטוחים שזכותו של רב הונא עמדה להם. בא רב הונא אליהם בחלום ואמר שזכויותיו הם רבות ודבר זה נחשב לקטן לעומת רוב זכויותיו. והסיבה שלא הגיע אליהם השריפה בשל אלמנה שנמצאת בעירם והיא נותנת לכולם להשתמש בתנור שברשותה לאפיית הלחם.

הרי לנו עד כמה עזרה ועריבות הדדית לעמן הזולת יכולה להציל ולהגן על שכונה שלמה.

מסופר על זקנה שהייתה בירושלים, אשר בחרה לעצמה מצוות שאין להן דורשים. היא התהלכה בסמטאות של העיר העתיקה כשהיא חגורה בסניר ארוך שיש לו שני כיסים, הכיס הימני שימש לאיסוף קליפות ושברי הפזורים על הרצפה, והכיס השמאלי שימש לאיסוף קליפות ושברי זכוכית וכדו' שמהווים מכשול ברשות הרבים. זקנה זו האריכה ימים וקודם פטירתה עלתה לבית הדין אשר בחורבת רבי יהודה החסיד וביקשה לכתוב לה צוואה שאחר פטירתה ישתמשו החברה קדישא בסניר זה כתכריך לגופה. כשנפטרה האישיה לבית עולמה, הלכו רבים מאנשי ירושלים אחרי מיטתה. אב בית הדין הספיד אותה והקריא את צוואתה. לאחר ימים הופיעה בחלום לפני אב בית הדין וסיפרה לו כי בעולם האמת שקלו את זכויותיה - שקלו את כיסי הסניר במאזניים, ודווקא אותו כיס שמאלי שהיה משמש להסיר מכשול, הכריע את הכף לחיי העולם הבא... **הרי לנו שדווקא אותם דברים שנראים קטנים, הם אלו אשר נחשבים לדברים גדולים ואף בשל כך זוכים לעולם הבא...**

הנה עולם ואחריו!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך... ותורך נוראות ימינך" [מ"ה, ד' - ה']
ממשיך בעל ה"זרע שמשון" - נאמר בפסוק שארבעת המלכים שבו את לוט ואת רכושו ובשל כך יצא אברהם אבינו למלחמה.

ובאותו זמן היה אברהם אבינו ערל. וכתב ב"לקוט ראובני" שהיה צריך אברהם אבינו להיות ערל כדי להכניע ולבטל את כוח הקליפה.

וזו כוונת הפסוק "חגור חרבך על ירך גבור" שעל עסקי ירך היה אברהם אבינו ערל, וזה היה בשביל אברהם אבינו הוד והדר כדי שהקליפה תהיה מוכנעת ובשל כך דוד המלך יצליח וירכב על כיסא מלכותו.

יוצא שבשל זכותו של אברהם אבינו, זכה דוד המלך לגדולה.

ובזכות אברהם אבינו זכו עם ישראל לראות ניסים בימי המן שנאמר במגילת אסתר "ובהגיע תר אסתר" [ב', ט"ו] ו"תר" הכוונה לאותו תור וגו' שהקריב אברהם אבינו בברית בין הבתרים.

וזו הכוונה בפסוק "ותורך נוראות ימינך" הוא מרדכי שנקרא איש ימיני.

המשך א"ה' כ"ש"ז ה"א...

"ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם" [ב', י"א]

הרה"ג ר' דוד אילוז שליט"א מביא את האברבנאל שכותב לאחר שמשה רבנו גדל, יצא אל אחיו היהודים לראות בסבלותם. והנה הוא רואה איש מצרי מכה איש יהודי "ויפן כה וכה וירא כי אין איש" [ב', י"א] - היו יהודים רבים מסביב שראו את מעשה המצרי אך לא עשו כלום ולא התערבו, כיוון שראה זאת משה רבנו מיד התערב שבמקום שאין איש תהיה איש. ביום השני יצא משה רבנו שוב לראות בסבלות אחיו היהודים, הוא חשב שהנה הוא יקבל צל"ש על מעשהו, הוא סיכן את חייו בשביל אחרים והנה הוא רואה את דתן ואבירם רבים ביניהם, מיד הוכיח אותם על כך אך הם אמרו לו האם אתה רוצה להרוג אותנו כמו שהרגת את המצרי... שמע זאת משה רבנו ואמר "אכן נודע הדבר" כעת אני מבין מדוע עם ישראל עדיין לא נגאל, שכן מדוע אין עם ישראל התערבו. כאשר ראו את המצרי מכה את אחיהם? ועוד באים בטענות אל משה רבנו אם כך הרי שאין כאן עריבות הדדית...

ומכאן הלקח לכל יהודי שרואה את זולתו זקוק לעזרה, אין הוא יכול לשבת בחיבוק ידיים ולא לעשות כלום כל שכן כאשר זה ביכולתו שעליו לעזור לזולתו וק"ו לא לזלזל באלה אשר כן עוזרים ומסייעים לזולת...

הגמ' בתענית [כ"א] **מספרת** שבכל העיר סורא הייתה מכה של דבר חוץ משכונתו של רב, אנשים היו בטוחים שזכותו של רב עמדה להם שלא פגעה בהם מכת הדבר. באותו הזמן בא אליהם רב בחלום ואמר להם שאין זה בזכותו שלא פגע בהם הדבר, כי באמת זכויותיו היו רבות ודבר זה נחשב לדבר קטן לעומת זכויותיו הרבות. והסיבה האמיתית היא

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו..."

[א' ו' - ז']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע היה צריך לחזור ולומר "וימת יוסף" הרי כבר אמרנו זאת בבראשית שיוסף נפטר?

כמו כן צריך להבין מדוע הדגיש הפסוק שכל אחיו של יוסף נפטרו וגם כל הדור ההוא?

ממשיך ה"אור החיים" הקדוש ומחדד - בפשטות התורה רצתה לומר שכל עוד אחד מהדור הקודם של השבטים היה קיים, לא התחיל עדיין שעבוד מצרים. ואם כן מדוע נאמר שיוסף מת היה אפשר להבין זאת מזה שמתו כל הדור ההוא ובכלל יוסף ושאר השבטים?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - התורה רצתה לומר שכל שיעבוד מצרים היה בהדרגה, לאחר מיתת יוסף ירדו עם ישראל מגדולתם שעד אותו זמן היו יותר מוצלחים וחכמים מהמצרים ולאחר שנפטר יוסף נהיו שווים להם. לאחר מיתת האחים ירדו ממדרגתם שהיו נבזים בעיניהם. ולאחר מיתת כל הדור ההוא התחילו להשתעבד בעם ישראל שהיו מקנאים בהם בשל ריבויים בכל ארץ מצרים.

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא
לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מתי מותר לפנות פח אשפה בשבת

מקום גדול יש לקחת שקית נוספת וליתן בתוכה את האשפה המצטברת בבית. כאשר השקית מתמלא, אפילו שאין בה דבר המעלה ריח, מותר לפנותו מדין 'גרף של רעי', כיון שמאוד לא נעים להיות בבית כשיש לנגד עינך שקית מלאה באשפה (גרף של רעי אינו רק דבר המעלה ריח, אלא כל דבר הגורם חוסר נעימות מולחט לנמצאים במקום, כמבואר במשנ"ב שח' ס"ק קטו' בערימה גדולה של קליפות, ובסימן שלו' ס"ק יב' בקליפות של אגוז, ובביאוריה"ל תרלח' ס"ב בקיסמים שנשרו מהסכך). **החכם עיניו בראשו, ויתארגן לאירוע מראש**, ע"י שיקפיד לרוקן את שקית האשפה לפני כניסת שבת (גם היא רק חצי מלאה) וכן את תכולת המפה בגמר הסעודה, והדברים בעלי הנפח הגדול לא יתנו בפח, אלא בשקית שמחוץ לפח, ובעת שמארגנים את הבית לאחר הסעודה מותר להוציא שקית זו עם כל תכולתה.

כיון שהפח הינו מוקצה, אין לעשות איתו 'טיולים' בשבת, לדוגמא בית שבגמר המנה הראשונה מפנים את הצלחות, הסכו"מ וצלוחיות הסלטים, (כדי שהשולחן יהיה פנוי וערוך למנה הבאה) ולשם כך מביאים את הפח ועוברים ממקום למקום כדי לפנות את השולחן, נמצא מעביר הפח מטלטל מוקצה! (אפשר במקרה זה, לקחת שקית ריקה מהמטבח, ולעשות איתה את הטיול, כיון שהגיע לידו כשאר אינה מוקצה, יכול להמשיך כך את הטיול כפי רצונו, משנ"ב שח' ס"ק יג', ותקט' ס"ק כט'). גם כאשר הותר לפנות את הפח מדין 'גרף של רעי', אם נתן הפח ליד מיכל האשפה שברחוב על הריצפה, ושלף את השקית מתוך הפח ליתנו במיכל שברחוב, אין היתר להחזיר את הפח (הפלסטיק) לבית כיון שהוא מוקצה שבכניסת שבת היה 'בסיס' לאשפה שבפנים ונמצא מטלטל מוקצה (כאן אין כבר היתר של 'גרף', כיון שאין כבר דבר מאוס, ואם מקפיד לרוקן הפח לפני שבת, שנמצא הפח ריק ביה"ש אינו בסיס לכולם, ומותר להחזירו ולטלטלו כשהוא ריק). יותר נכון במקרה כזה שלא יעזוב את הפח מידו, או שיקפיד ליתן בין הפח לשקית איזה דבר שימושי כמו כפית או טונה שימורים, ואז הפח (הפלסטיק) יהיה בסיס לדבר המותר והאסור, וגם אם הניחו ריק, או אם רוצה לעשות איתו 'טיול' מותר.

פח אשפה באופן הרגיל, הרי הוא מוקצה מחמת גופו (שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו שרק יכלי שמלאכתו לאיסור' הותר לצורך גופו ומקומו בשו"ע שח' סעיף ג'), כיון שכל הפסולת שבפח אינה ראויה לשום דבר. ואפילו כלים חד פעמים שבתוך הפח חשובים מוקצה, שמאותו רגע שהגיעו לפח הסיח דעתו מהם, ואף אדם נורמלי לא ישלף אותם כדי להשתמש בהם (אפילו אוכלים שזרקם לאשפה, צידד הגרש"ז אורבך זצ"ל הו"ד בשו"ע פ"כ הערה צא' שנהפכו למוקצה משבאו בשערי הפח, כיון שאינם עומדים יותר למאכל אדם או בהמה, שרק אם זרק כלי שלם הראוי לאשפה, לשימוש רגיל אף בעודו בפח, אינו נהפך למוקצה, כמבואר בשו"ע שח' סעיף יב' ובמשנ"ב ס"ק נא', לדוגמא אם נפלה לו טבעת או מזלג ממתכת או קופסת שימורים לאשפה). **כאשר הפח התמלא, ורוצים לפנותו למיכל האשפה שברחוב** (במקום שיש עירוב כשר), נמצא המפנה עובר על איסור טיטול מוקצה.

כאשר הפח מדיח ריח שאינו נעים, מותר להוציאו למיכל האשפה שברחוב, מדין 'גרף של רעי' (שו"ע שח' סעיף לד'), דהיינו כל דבר הנמצא במקום ישיבת האדם ושימוש, וגורם לו לחוסר נעימות, אע"פ שהוא מוקצה מותר להוציאו, שהתירו חז"ל איסור טיטול מוקצה במקום שאדם מתבזה (כדון כל איסור דרבנן שהותר במקום כבוד בריות, גמ' ברכות יט': משנ"ב שח' ס"ק קלא', וס"ק סב'). **אמנם אם הפח סגור ומכוסה והריח אינו בוקע החוצה, אין קיים היתר זה**, שכל מטרתו בהוצאת הפח היא כדי שיהיה לו מקום להשליך את האשפה שמצטברת בבית, ועבור זה אין היתר לטלטל מוקצה, וכ"ש אם אין ריח כלל בפח, שאסור להוציאו ולטלטלו. ובאופן שכזה (מצוי מאוד בבתי שנותנים תוך הפח פסולת יבשה, כמו בקבוקים וקרטוניות ואת כל תכולת המפה בגמר הסעודה, שדברים אלו אין מעלים ריח, ותופסים

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור הספר "מתיקות ועריבות התורה" חלק ד'

על סדר פרשיות השבוע ומועדים בתוספת פניי ה"אור החיים" הקדוש

הספר מעצים נותן תובנות ולקחים לחיים.

הספר מתאים לדרשנים, יועצים, הורים, מחנכים ולכל שכבות הציבור.

יחן אהשיג ברשת גלילית 'יפה נוף'

052-7151420 א/כ

כמו כן יתן להשיג ברשת חניות "יפה נוף" את חלק ג', אך המהדורה מוגבלת והזריז נשכרו!!!

'מתיקות ועריבות התורה' גם השקפה ומוסר, וגם דרך לחיים.